

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/22/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812208941
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8812208941.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Evy Šofrankovej v právnej veci žalobcu J. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom I. XXX, zastúpeného JUDr. Ing. Michalom Plentom, advokátom, AK Okulka 19/42, Vranov nad Topľou, proti žalovaným 1/ O. Y., rod. I., nar. XX.XX.XXXX bytom I. XX, 2/ J. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom Z. XXXX/X, Y., obaja zastúpení advokátom Mgr. Michalom Jurčišinom, Slovenská 69, Prešov, 3/ J. Y., nar. X.X.XXXX, bytom L. O. XXX, 4/ R. Y., nar. X.X.XXXX, bytom I. XXX, 5/ X. Y., rod. N., nar. X.X.XXXX, bytom P. XXX/XX, X. V. B., 6/ I. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom P. XXX/XX, X. V. B. prechodne N. XX, I. pod Q., Z. republika, 7/ Bc. O. P., rod. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom Y. XX, 8/ K. R., rod. Y., nar. X.X.XXXX, bytom A. XX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 5C 272/2012-157 zo dňa 15.7.2014 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia výlučného vlastníctva k parcele registra C č. XX/X - záhrady o výmere XXXX m² zapísanej na LV č. XXX kat. úz. I.. Vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Vychádzal zo skutkového zistenia, že na základe darovacej zmluvy N XXX/XX, Nz XXX/XX bolo konštatované, že žalovaná v 1/ rade O. Y. a nebohý J. Y. sú bezpodielovými spoluvlastníkmi rozostavaného rodinného domu na parcele EN XX/X v celosti, keďže tento vybudovali počas trvania manželstva a J. Y. je zároveň výlučným vlastníkom evidovaným na LV č. XX kat. úz. I. okrem iných aj k parcele EN XX/X - záhrada o výmere XXXX m², z ktorej parcely bola geometrickým plánom Geodézie, a.s., Prešov vytvorená parcela EN XX/X, t.j. dom, záhrada o výmere XXX m². J. Y. a manželka O. tieto nehnuteľnosti ocenené znalkyňou S.. F. Q. darujú synovi J. Y., pričom hodnota predmetu daru činí XXX XXX, - Sk. Znalecký posudok č. XXX/XX znalkyne S.. F. Q. ocenil parcelu č. XX/X rodinný dom vo výmere XXX m², pričom hodnota domu bola stanovená sumou 457 725,- Kčs a hodnota pozemku 7 722,- Kčs. Táto zmluva bola predmetom zápisu do katastra pod č. V XXX/XX, pričom žalobca bol zapísaný aj ako vlastník parcely č. EN XX/X. Správa katastra vo L. V. B. však svojím rozhodnutím č. X X/XXXX opravila chybu v katastrálnom operáte a parcelu KN č. XX/X opätovne zapísala na vlastníka - nebohého J. Y.. Toto rozhodnutie Správy katastra vo Vranove nad Topľou zo dňa 2.1.2012 bolo potvrdené rozhodnutím Katastrálneho úradu v Prešove zo dňa 23.12.2012 č. Xo X/XXXX/Lú..

Súd prvého stupňa citoval ust. § 46, § 47 ods. 1, § 129, § 130 ods. 1, § 131, § 132 ods. 1 a § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v nadväznosti na ktoré ustanovenia konštatoval, že u žalobcu absentujú základné kritéria pre vydržanie, a to právny titul vstupu do oprávnenej držby a oprávnenosť držby ako takej. Mal za preukázané, že zmluvou z roku 1993 nebohý otec žalobcu a žalovaných J. Y. právnym úkonom vo forme notárskej zápisnice previedol rozostavaný dom ako aj pozemok č. XX/X

na žalobcu, pričom z obsahu tohto právneho úkonu je zrejmý jasný a priamy úmysel nebohého J. Y. previesť na žalobcu iba parcelu č. XX/X, ktorá bola vyčlenená z parcely č. XX/X. Svedčí o tom to, že ak by takýto úmysel žalobca nemal, nevynakladal by zbytočnú námahu a náklady na zabezpečovanie geodeta na vytvorenie nového geometrického plánu na vyčlenenie tejto parcely. Taktiež z obsahu darovacej zmluvy spísanej do notárskej zápisnice notárkou J.. O. N XXX/XX a Nz XXX/XX, ako aj z príloh, predovšetkým geometrického plánu číslo zákazky XXX-XXX-XXX/XX a znaleckého posudku S.. Q. vyplýva, že predmetom prevodu bol iba rozostavaný dom na parcele č. XX/X a teda aj parcela č. XX/X a nie parcela č. XX/X. Išlo tak o zrejmý a nespochybniteľný zámer a úmysel darcu pri uzatváraní tejto zmluvy, ktorý vylučuje presvedčenie žalobcu, že touto zmluvou nadobudol aj parcelu č. XX/X. Aj zo samotnej výpovede žalobcu súd usúdil, že žalobca nemohol nadobudnúť presvedčenie o tom, žeby mal byť vlastníkom celej parcely č. XX/X, pretože práve z tejto parcely sa vyčleňovala parcela č. XX/X a žalobca sám na tomto právnom úkone participoval okrem iného aj tým, že zaplatil znalecký posudok, sám zabezpečil účasť znalkyne, doviezol ju na ohliadku miesta. U žalobcu tak absentuje základný atribút pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, a to právny titul vstupu do držby a oprávnenosť držby v intenciách § 134 ods. 1 v spojení s § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k oprávnenosti držby prvostupňový súd poukázal na to, že oprávnená držba popri všeobecných znakoch držby musí spĺňať požiadavku dobrej viery držiteľa, že mu vec patrí. Nestačí iba subjektívne presvedčenie držiteľa, že mu vec patrí, ale zákon vyžaduje, aby dobrá viera bola podložená objektívnymi okolnosťami, z ktorých by s dalo usudzovať na dôvodnosť presvedčenia držiteľa.

Ďalším dôvodom pre zamietnutie žaloby podľa prvostupňového súdu bola absencia naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku. Ma za to, že právo žalobcu užívať parcelu XX/X nikto nespochybňuje. Poukázal na to, že v zmysle štandardnej judikatúry naliehavý právny záujem na určení podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku je daný vtedy, ak vyhovením takémuto návrhu sa právoplatne a definitívne zabráni akýmkoľvek ďalším sporom týkajúcim sa predmetu určení. V danom prípade by však to bolo zrejme úplne opačne, teda ak by súd žalobe vyhovel, zrejme by to iniciovalo ďalšie potencionálne spory medzi účastníkmi konania, pretože vyhovením návrhu by súd znemožnil prístup žalovanej v 1/ rade do svojho domu, ktorý sa nachádza na parcele č. XX/X. Prvostupňový súd teda zamietol žalobu pre absenciu právneho titulu vstupu žalobcu do oprávnenej držby ako podmienky vydržania, absencie oprávnenosti držby nehnuteľnosti žalobcom ako aj absencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení vlastníctva.

Vo vzťahu k trovám konania súd prvého stupňa poukázal na znenie ustanovenia § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie žalobca. Odvolanie zdôvodnil ust. § 205 ods. 2 písm. d/, f/ Občianskeho súdneho poriadku. Za nesprávny považoval záver súdu o absencii právneho titulu vstupu do držby a oprávnenosť držby. Zdôraznil, že jeho otec nebohý J. Y. mal v úmysle darovať celú nehnuteľnosť č. XX/X jemu ako synovi, čo potvrdili vo svojich výpovediach účastníci konania, teda žalovaní v 3/ až 8/ rade, svedkyňa D. Y., pani R. a písomne aj pán X.. Týmto skutočnostiam nasvedčuje aj zápis vlastníctva k parcele č. XX/X- záhrady o výmere XXXX m² v jeho prospech na LV č. XXX, čím nemal pochybnosti o tom, že otec mu daroval aj túto parcelu. Poukázal na to, že od vykonania zápisu na tomto liste vlastníctva, teda od 28.10.1997 žiadny člen rodiny nespochybňoval fakt, že je vlastníkom aj parcely č. XX/X. Odo dňa uzatvorenia darovacej zmluvy sa správal aj ako vlastník oboch parciel, teda č. XX/X a č. XX/X a nielen ako vlastník parcely č. XX/X. V dôsledku toho tak vlastne skoro 18 rokov užíval aj parcelu č. XX/X v presvedčení, že je jej výlučným vlastníkom, pričom táto skutočnosť nebola namietaná ani v dedičskom konaní po otcovi J. Y.. Nesúhlasil ani s tvrdením prvostupňového súdu, že absenciu právneho titulu vstupu do oprávnenej držby a absenciu oprávnenosti držby potvrdzujú výpovede účastníkov, a to žalovaného v 3/ a 4/ rade, kde žalovaný v 3/ rade vypovedal, že práve on pribrzdil darovanie nehnuteľností otcom v prospech žalobcu. Namietal, že túto výpoveď žalovaného v 3/ rade súd prvého stupňa vyhodnotil nesprávne, keďže tzv. pribrzdzenie darovania sa netýkalo parcely č. XX/X, ale rodičovského domu, keďže pôvodne nebohý J. Y. mu chcel darovať aj rodičovský dom. Za nesprávne považoval odvolateľ vyhodnotenie výpovedi žalovaných, keďže za nie úplne vierohodné výpovede vyhodnotil súd len účastníkov konania, ktorí vypovedali v prospech neho ako žalobcu, pričom sa súd prvého stupňa nevysporiadal s výpoveďami žalovaných v 1/ a 2/ rade. Mal za to, že splnil podmienky vyžadované zákonom pre nadobudnutie vlastníctva vydržaním v zmysle § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka nakoľko jeho držba bola počas 18 rokov nepretržitá a dobromyseľná a počas tohto obdobia nikto jeho držbu žiadnym spôsobom nerušil. S nehnuteľnosťou parcelné č. XX/

X nakladal ako s vlastnou a žil v presvedčení, že je jeho výlučným a nepopierateľným vlastníctvom. Navrhol rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a žalobe vyhovieť alebo rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadrili žalovaní v 1/ a 2/ rade podaním zo dňa 18.11.2014. Trvali na tom, že žalobca získal v minulosti darovaním od svojho otca a matky iba parcelu č. XX/X a vtedy rozostavanú stavbu situovanú na tejto parcele. Okrem toho nebolo žalobcovi nič iné darované, teda ani parcela č. XX/X a túto nemohol ani získať vydržaním, pretože nikdy nesplnil zákonom stanovené podmienky o čom vedel a mal vedomosť. Parcelu č. XX/X užívali stále otec žalobcu až do svojej smrti a matka žalobcu, ktorá žije a užíva predmetnú nehnuteľnosť do dnešných dní, keďže táto obklopuje parcelu č. XX/X, na ktorej stojí ich rodinný dom, v ktorom žili a v ktorom stále aj žalovaná v 1/ rade žije. Parcela č. XX/X sa vždy užívala ako prístupová cesta k domu a na poľnohospodárske účely. Túto skutočnosť potvrdila ešte žijúca dárkyňa, teda žalovaná v 1/ rade. Ďalším dôkazom o tom, že u žalobcu absentuje dobromyseľnosť je geometrický plán zo dňa 19.8.1992 ako aj znalecký posudok, na ktorý odkazuje darovacia zmluva a ktorý je v tomto smere jasný. Chybu urobil iba katastrálny úrad, ktorý si chybu priznal a túto aj odstránil. Zdôraznili, že žalobca chcel na základe tejto chyby nekalým spôsobom získať aj to, čo mu darované nebolo a na čo nemal nikdy nárok. V súvislosti s oprávnenosťou držby žalovaní poukázali na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v zmysle, ktorých oprávnená držba popri všeobecných znakoch držby musí spĺňať požiadavku dobrej viery držiteľa, že mu vec patrí. Dobrá viera je presvedčením nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si prisvojuje určitú vec, pričom sa musí opierať o právny titul a súčasne musí byť poctivá v zmysle existencie dobrej viery držiteľa. Len výnimočne sa môže zakladať na ospravedliteľnom právnom omyle. Ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že sa postupovalo s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. V nadväznosti na uvedenú judikatúru žalované zdôraznili, že už samotná žaloba bola podložená dôkazmi, ktoré nepotvrzovali tvrdenia žalobcu, ale ich vyvracali, teda v danom prípade nie sú splnené zákonné podmienky a predpoklady vydržania a súd prvého stupňa rozhodol správne. Navrhli rozsudok potvrdiť v súlade s ust. § 219 Občianskeho súdneho poriadku a uplatnili si trovy odvolacieho konania.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 212 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. O odvolaní bolo rozhodnuté postupom podľa § 214 ods. 2 v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p., pričom miesto a čas vyhlásenia rozsudku boli oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej 5 dní pred vyhlásením.

Súd prvého stupňa v predmetnej veci rozhodol správne, aj keď nie všetky ním uvádzané dôvody pre zamietnutie žaloby sú opodstatnené.

Podľa § 80 písm. c/ O.s.p., návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Citované ustanovenie rieši procesnú spôsobilosť žaloby dosiahnuť zmenu v právnom postavení žalobcu. V danom prípade bol žalobca od roku 1993 evidovaný ako výlučný vlastník parcely v súčasnosti značenej ako KN XX/X- záhrada o výmere XXXX m² v kat. úz. I., ktorý zápis bol príslušným katastrálnym úradom anulovaný na základe rozhodnutia o oprave chyby v katastrálnom operáte. Žalobca v dôsledku tejto opravy stratil formálne evidované vlastníctvo a pokiaľ chcel dosiahnuť zmenu rovnajúcu sa predchádzajúcemu zápisu, tak na jeho strane je daný naliehavý právny záujem na žalobe o určení vlastníctva. Prípadným vyhovením žaloby by sa totižto zmenilo postavenie žalobcu z nevlastníka na vlastníka. Odvolací súd navyše dáva do pozornosti súdu prvého stupňa, že nedostatok naliehavého právneho záujmu je samostatným a prvoradým dôvodom pre zamietnutie žaloby, čo znamená, že po preukázaní jeho nedostatku by nebolo potrebné vykonávať rozsiahle dokazovanie na preukázanie ďalších skutočností tvrdých žalobcom. Takýto postup je v súlade s hospodárnosťou konania.

Ďalšími dôvodmi pre zamietnutie žaloby boli absencia právneho titulu vstupu žalobcu do držby ako aj absencia oprávnenosti držby. Vo vzťahu k týmto záverom sa odvolací súd stotožňuje so súdom prvého stupňa zdôrazňujúc oprávnenosť držby, čo je jednou zo základných podmienok vydržania, ako osobitného ordinárneho spôsobu nadobudnutia vlastníctva zo zákona (ex lege).

Podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

Súd prvého stupňa konštatoval, že oprávnená držba je faktické ovládanie vecí alebo vykonávanie práva späté s vôľou nakladať s nimi ako so svojimi, v dobrej viere, že držiteľovi vecí alebo vykonávateľovi práva tieto patria. Pri oprávnenej držbe musia byť splnené podmienky, a to faktické ovládanie vecí alebo vykonávanie práva, vôľa nakladať s vecou alebo s právom ako so svojimi a dobrá viera, že mu vec alebo vykonávanie práva patria. Absencia ktorejkoľvek z uvedených náležitostí spôsobuje neoprávnenosť držby. S týmto záverom sa odvolací súd stotožňuje. V predmetnom konaní žalobca nepreukázal existenciu dobromyseľnosti, teda okolnosti svedčiace o poctivosti právneho dôvodu nadobudnutia vecí, keďže existenciu dobromyseľnosti ako vnútorný psychický stav je možné preukázať len okolnosťami, z ktorých sa tento psychický stav navonok prejavuje. Dobrá viera je teda presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si napr. prisvojuje určitú vec, ako aj preukázanie, že pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti daného prípadu rozumne od neho požadovať, mohol alebo nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec, ktorú fakticky ovláda alebo právo, ktoré vykonáva patria. Žalobca svoje vlastnícke právo titulom vydržania odvodzoval od darovacej zmluvy uzavretej v roku 1993, ktorej súčasťou bol geometrický plán ako aj znalecký posudok znalkyne S.. Q.. Geometrickým plánom bola vytvorená z parcely vtedy EN XX/X parcela č. XX/X- záhrada o výmere XXXmX, na ktorej ploche si žalobca postavil rodinný dom. Znaleckým posudkom S.. Q. bolo vykonané ocenenie rozostavanej stavby a parcely celkovou sumou 465 447,- Kčs. Darovacia zmluva vo svojom texte odkazuje na tieto prílohy, preto žalobca musel vedieť, že predmetom daru nie je aj parcela č. XX/X, ale len nehnuteľnosti vymedzené geometrickým plánom a znaleckým posudkom. Samotný fakt, že žalobca bol priamym účastníkom darovacej zmluvy ako obdarovaný a tiež participoval na vyhotovení listinných podkladov pre darovaciu zmluvu, musel u žalobcu vytvoriť presvedčenie, že je nadobúdateľom takto vymedzeného majetku darcov. Ak následne kataster zapísal do vlastníctva žalobcu ako obdarovaného aj parcelu č. XXX/X a žalobca tento chybný zápis ponechal bez povšimnutia, konal bezprávne. Samotná absencia dobrej viery na strane žalobcu bola dôvodom pre zamietnutie žaloby, keďže v takomto prípade bez právneho významu ostáva následná nepretržitosť držby počas celej zákonom stanovenej lehoty. Preto odvolacia námietka žalobca poukazujúca na užívanie parcely č. XX/X počas 18 rokov nepretržite a nerušene je nedôvodná.

Vo vzťahu k dôkazom vykonaným výsluchom účastníkov a svedkov, odvolací súd uvádza, že tieto hodnotil súd prvého stupňa v súvislosti s ďalšími vykonanými dôkazmi v súlade s ust. § 132 O.s.p.. Pokiaľ výpovede žalovaných v 1/ a 2/ rade boli v zhode s darovacou zmluvou, správne súd prvého stupňa pripísal vierohodnosť týmto výpovediam a výpovede ostatných žalovaných považoval za tendenčné. Pokiaľ prvostupňový súd uviedol, ktorým výpovediam účastníkov, resp. svedkov uveril a ktorým nie, vyhodnotil tak výpovede všetkých účastníkov a tiež svedkyne D. Y. a vo vzťahu k dedičskému rozhodnutiu uviedol aj dôvod svojho záveru. Preto vo vzťahu k hodnoteniu dôkazov je odvolacia námietka žalobcu taktiež nedôvodná.

S poukazom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v súlade s ust. § 219 ods. 1 O.s.p..

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v súlade s ust. § 224 ods. 4 O.s.p..

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.